

Anotace publikace z oboru psychopedie

Kód předmětu: Název předmětu

Jméno a příjmení, UČO

Obor a forma studia

Bazalová, B. (2012) *Poruchy autistického spektra v kontextu české psychopedie*. Brno: Masarykova univerzita.

Publikace shrnuje dostupné informace z české a zahraniční literatury a z výzkumu z oblasti problematiky *poruch autistického spektra*. Téma poruch autistického spektra se v současné době jeví jako velmi aktuální díky nárůstu výskytu poruch v celosvětovém měřítku. Poruchy jsou dány do kontextu současné české psychopedie. Cílem knihy je podat ucelené informace o problematice PAS, aby si čtenář sám mohl zodpovědět otázku položenou na začátku publikace, tj. v jakém rozsahu by měla být vnímána v kontextu psychopedie, anebo zda by měla být samostatnou specializací v rámci speciální pedagogiky. Na základě osobní zkušenosti a prezentovaných ukázek z výzkumných šetření lze konstatovat, že rodinám, ale také pedagogům a veřejnosti ucelené informace chybějí, proto jedním z cílů publikace je také přispět k osvětě. Knihu využijí především rodiče dětí s PAS, ale také pedagogové, odborníci z nejrůznějších oborů, studenti speciální, sociální pedagogiky a psychologie.

Publikace je rozčleněna do *čtyř kapitol*, ve kterých jsou teoretické poznatky proloženy výsledky výzkumných šetření.

V *první kapitole* jsou definovány poruchy autistického spektra, a to triáda diagnostických kritérií a další nespécifické variabilní rysy. Je zde uvedena klasifikace dle různých kritérií. Zajímavou podkapitolou je podkapitola přinášející data o prevalenci poruch v České republice a v Jihomoravském kraji. Dále jsou nabídnuty etiologické faktory, a to v případě mentálního postižení a PAS. Za velmi důležitou lze považovat kapitolu o komplexní diagnostice, neboť kvalitně provedená diagnostika je prvním krokem úspěšné intervence. Na základě výsledků výzkumů lze konstatovat, že v současné době v České republice dochází k diagnostice nejčastěji ve věku 3 let, finální diagnóza bývá sdělena ve věku 3 – 4 let.

Druhá kapitola pojednává o PAS v kontextu psychopedie, a to jak české psychopedie, tak je popsána situace v zahraničí. Je zde popsáno formování psychopedie, na které navazují poznatky o formování přístupů k PAS v České republice a v zahraničí, dále je představena terminologie a definice užívané v psychopedii a v případě PAS v České republice v převážně anglicky mluvících zemích.

Třetí kapitola analyzuje edukační možnosti dětí a žáků s poruchami autistického spektra v České republice a vybraných zemích Evropy, důraz je kladen na inkluzivní vzdělávání, i když většina žáků je pro specifika postižení a mentální postižení vzdělávána ve speciálních školách. S trendem inkluzivního vzdělávání a počtem diagnostikovaných žáků s Aspergerovým syndromem nicméně stoupá počet škol hlavního vzdělávacího proudu, ve kterých se tito žáci vzdělávají. Nejvyšší počet těchto škol je zastoupen v krajích, ve kterých se speciálně pedagogická centra specializují přímo na oblast PAS, jedná se o Jihomoravský a Moravskoslezský kraj. V podkapitole jsou specifikovány důležité faktory úspěšné inkluze, jako jsou především ochota integrovat, znalost problematiky PAS, personální a materiální vybavení školy a komunikace mezi rodičem, pedagogem a poradenským zařízením. Integrované žáky s PAS bohužel vzdělávají také učitelé, kteří nebyli v problematice PAS proškoleni. Dále je představena legislativa, speciálně pedagogická centra a krajští koordinátoři pro problematiku PAS, na závěr kapitoly jsou shrnuty možnosti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v problematice PAS. Toto vzdělávání se na základě získaných výsledků výzkumů jeví jako velmi aktuální.

Čtvrtá kapitola je koncipována tak, aby převážně rodiče měli možnost získat obecný přehled o možných intervencích vhodných pro děti i dospělé s PAS, jsou zde představeny možnosti v České republice a v některých vybraných zahraničních zemích. Dále je popsána oblast sociálních služeb, zejména problematická oblast málo frekventované rané péče a bydlení pro osoby s PAS. Velké nesrovnalosti a deficity lze zaznamenat v oblasti posuzování dětí s PAS pro potřeby stanovení příslušného stupně závislosti a následného příspěvku na péči. Další podkapitola nabízí stručný výčet možností pracovního uplatnění dospělých osob s PAS, opět oblast zatím velmi problematická. Následující podkapitola uvádí výčet nevládních neziskových organizací, jejichž cílovou skupinou jsou právě děti a dospělí s PAS. Rodiče, ale také pedagogové a další zájemci mohou díky těmto organizacím a jimi nabízeným službám získat informace a podporu. Na závěr kapitoly je uveden stručný výčet odborníků dle specializací, kterými se zabývají. I oni mohou být cenným zdrojem potřebných informací.